

**Správní řád
v praxi živnostenských úřadů –
základní instituty**

Jitka Morávková

Právní předpisy upravující procesní otázky v živnostenských věcech

- zákon č. **500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (**SŘ**)
- zákon č. **250/2016 Sb.**, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (**PZ**)
- zákon č. **455/1991 Sb.**, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů - (**ŽZ**)
- zákon č. **570/1991 Sb.**, o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. **255/2012 Sb.**, o kontrole (**kontrolní řád**), ve znění z. č. 183/2017 Sb.
- vyhláška č. **520/2005 Sb.**, o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení

Hlavní činnost živnostenských úřadů

ŘÍZENÍ NA
ÚSEKU
VZNIKU
ŽIVNOST.
OPRÁVNĚNÍ
(REGISTRACE
A
POVOLOVÁNÍ)

VEDENÍ
ŽIVNOST.
REJSTŘÍKU A
VYDÁVÁNÍ
VÝPISŮ Z NĚJ

KONTROLA
DODRŽOVÁNÍ
ZÁKONNÝCH
PODMÍNEK
PROVOZOVÁNÍ
ŽIVNOSTÍ

ŘÍZENÍ VE VĚCI
ZÁNIKU
ŽIVNOST.
OPRÁVNĚNÍ

SPRÁVNÍ
TRESTÁNÍ
(PŘESTUPK.
ŘÍZENÍ)

Správní řád

- Zásady činnosti správních orgánů (část I.)
- Formalizované správní řízení (část. II. a III.)
- Vyjádření, osvědčení a sdělení (část IV.)
- Veřejnoprávní smlouvy (část V.)
- Opatření obecné povahy (část VI.)
- Společná, přechodná a závěrečná ustanovení (část VII.)

Základní zásady činnosti správních orgánů

- Řídí se jimi činnost všech správních orgánů => tedy i živnostenských úřadů
- **Zásada zákonnosti** - § 2 odst. 1 a 2 SŘ
- **Ochrana práv nabytých v dobré víře** - § 2 odst. 3 SŘ
- **Ochrana veřejného zájmu** - § 2 odst. 4 SŘ
- **Zásada materiální pravdy** - § 3 SŘ

Základní zásady činnosti správních orgánů

- **Princip dobré správy** (veřejná správa = služba veřejnosti) - § 4 odst. 1 SŘ
- **Poučovací povinnost** - § 4 odst. 2 SŘ
- **Smírné projednání věci** - § 5 SŘ
- **Rychlost a hospodárnost** - § 6 SŘ
- **Rovnost účastníků řízení a ochrana jejich práv** - § 7 SŘ

Obecné instituty správního řádu užívané v živnostenské agendě

Příslušnost

Doručování

Jednací
jazyk

Vedení
spisu

Počítání
lhůt

Příslušnost

- řeší, kdo bude o určité věci rozhodovat
- **věcná** (§ 10 SŘ) – musí být stanovena zákonem
 - který druh orgánu je příslušný danou věc řešit
- **místní** (§ 11 SŘ + speciální úprava)
 - obvykle upravena zákonem
 - který z věcně příslušných orgánů je z místního hlediska příslušný věc řešit
- **funkční** – stanoveno právními předpisy, ale i interními předpisy
 - který útvar v rámci věcně a místně příslušného správního orgánu věc řeší

Doručování (§ 19 – 25 SŘ)

- Nutno ujasnit si:
 - **Komu** doručuji:
 - Fyzická osoba
 - Právnícká osoba
 - Orgán veřejné moci
 - **Jaký druh** zásilky doručuji
=> od toho se odvíjí **způsob doručování**

Doručování - společné otázky - § 19 SŘ

- primárně se doručuje do DS – nelze-li, doručuje:
 - správní orgán sám
 - prostřednictvím obecního úřadu
 - prostřednictvím policie (příslušné dle místa doručení)
 - prostřednictvím obecní policie (je-li vyhotovitelem orgán obce)
 - držitelem poštovní licence (Českou poštou s.p.)
 - přes kontaktní místo VS
- na požádání účastníka jinak (musí uvést jak) – nelze vyloučit doručení přes DS
 - fikce doručení už 3. den po odeslání
 - specifika doručování na el. adresu

Doručování společné otázky - § 19 SŘ

- do vlastních rukou:
 - stanoví-li tak zákon
 - rozhodne-li tak správní orgán
 - při riziku vydání písemnosti, která má na věci protichůdný zájem
- písemný doklad o doručení – nelze-li doručení prokázat, nutno doručovat znovu
- doručovatelé jsou oprávněni zjišťovat totožnost adresáta (osob přebírajících zásilku)

Doručování fyzickým osobám - § 20 SŘ

➤ KAM

- primární doručování přes **datovou schránku** (§ 19 SŘ + § 17 z.č. 300/2008 Sb.) – POZOR na typ DS (pro „normální“ x podnikatelskou FO)
- nemá-li ji adresát:
 - na adresu pro doručování
 - na adresu pro doručování evidovanou v ISEO
 - na adresu trvalého pobytu
 - **ve věcech podnikání na adresu místa podnikání**
 - na elektronickou adresu
 - kdekoli bude zastižen

➤ JAKÝM DRUHEM ZÁSILKY

- **Písemnosti do vlastních rukou** - lze doručit jen:
adresátovi/ zmocněnci s plnou mocí s úředně ověřeným podpisem, nebo plnou mocí udělenou před doručujícím orgánem
- **Písemnosti doporučené, ale ne do vlastních rukou**
 - *adresátovi/ jiné vhodné osobě souhlasí-li s předáním zásilky*
- **Písemnosti obyčejné** – doručení do domovní schránky, nebo na jiné vhodné místo

**Doručování
právníckým
osobám**
§ 21 SŘ

➤ **KAM**

- primární doručování přes **datovou schránku**
- nemá-li ji adresát:
 - na adresu pro doručování
 - na adresu sídla nebo organizační složky
 - na elektronickou adresu
 - kdekoli bude zastižen

➤ JAKÝM DRUHEM ZÁSILKY

- **Písemnosti do vlastních rukou** - lze doručit jen:
 - *orgánům uvedeným v § 30 SŘ, nebo osobám pověřeným k přebírání zásilek za PO*
- **Písemnosti doporučené, ale ne do vlastních rukou**
 - *osobě oprávněné k přebírání zásilek/ jiné vhodné osobě souhlasí-li s předáním zásilky*
- **Písemnosti obyčejné** – doručení do domovní schránky, nebo na jiné vhodné místo

Doručování advokátům/notářům/ exekutorům- § 20 odst. 6 + § 21 SŘ

- primární doručování přes **datovou schránku**
- písemnosti do vlastních rukou advokáta/notáře/exekutora mohou přijmout:
 - koncipienti
 - jiní zaměstnanci advokáta/notáře/exekutora
 - jiní advokáti/notáři/exekutoři (v případě společného výkonu činnosti)
- platí i pro finanční poradce

Doručování orgánům veřejné moci

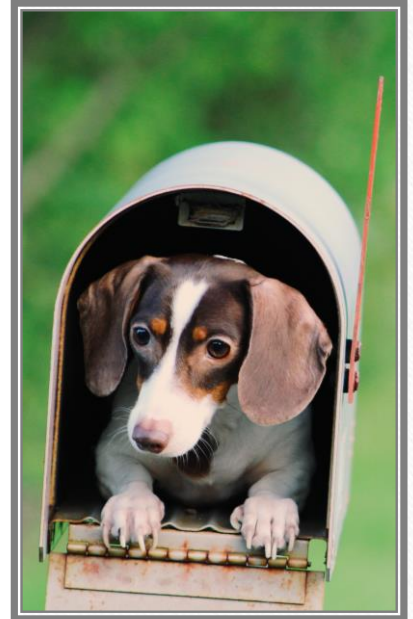
Použije se přiměřeně
postupu pro doručování
právníkům osobám

(§ 21 SŘ)

Fikce doručení - § 24 SŘ

- jen u zásilek doporučených a doporučených do vlastních rukou
- v případě **nezastižení adresáta**
- zásilka musí být **uložena a připravena k vyzvednutí** – o tom, jakož i o následcích nevyzvednutí si zásilky musí být adresát **poučen**
- **10. den** od připravení zásilky k vyzvednutí se považuje za den doručení
- volba typu obálky (modrý/červený pruh)
- vhazování do schránky

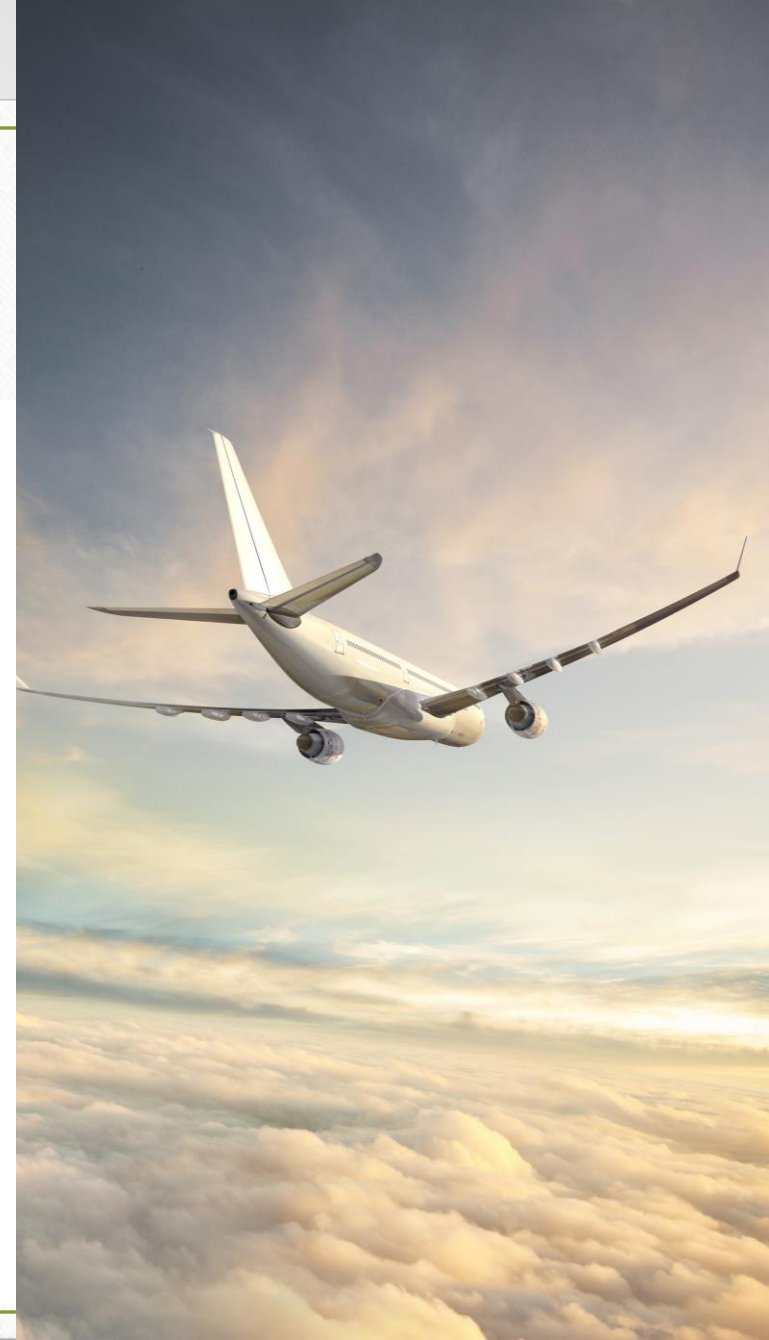
Doručování veřejnou vyhláškou - § 25 SŘ

- osobám neznámého pobytu nebo sídla
- prokazatelně se jim nedaří doručovat
- též osobám, které nejsou známy
- vyvěšení na úřední desce + el. úřední desce úřadu
- min. na 15 dnů
- 15. den po vyvěšení je den doručení

Doručování do ciziny - § 22 SŘ

- adresát **FO** – se zdržuje v cizině
 - má v cizině pobyt
- adrestát **PO** – má v cizině sídlo
- zásilky do vlastních rukou - nutné mít na jisto postavené, že se doručuje za obdobných podmínek, jako v ČR
- Nutno zvolit doručovací službu, která garantuje potvrzení přijetí zásilky
- POZOR! Problém s doručováním přestupkových písemností.

Jednací jazyk - § 16 SŘ

- **český jazyk** + účastníci řízení mohou užívat slovenštinu
- **písemnosti v cizím jazyce** – **úřední** překlad do českého jazyka - [Seznamy znalců, tlumočnicků a překladatelů – Justice.cz](#)
- **vybrané unijní doklady** – vícejazyčný standardní formulář podle nařízení EU 2016/1191 – nahrazují úřední předklad
- Překlady a tlumočení – zajišťují si obvykle účastníci sami na vlastní náklad; ve vymezených případech na náklady úřadu
- specialita § 5 odst. 3 a 4 živnostenského zákona

Právo na tlumočníka - speciální případy

- nárok na tlumočení na náklady úřadu
 - ve správních řízeních
 - **příslušníci národnostních menšin** tradičně usídlených v ČR – tlumočníka si obstará sám
 - **osoby neslyšící** (lze ustanovit i prostředníka) – tlumočníka mu ustanoví usnesením spr. orgán
 - **osoby hluchoslepé** – prostředník – ustanoven usnesením
 - při postupech podle části IV. SŘ – použito analogicky totéž
- přestupková řízení – náklady tlumočení obviněnému nese úřad

Spis - § 17 SŘ

- zakládá se v každé věci
- věc = správní řízení (povinné)
- nahlížení do spisu x zákon o **svobodném přístupu k informacím**

Lhůty a počítání času

➤ LHŮTY

- zákonné
- určené správním orgánem

➤ POČÍTÁNÍ ČASU

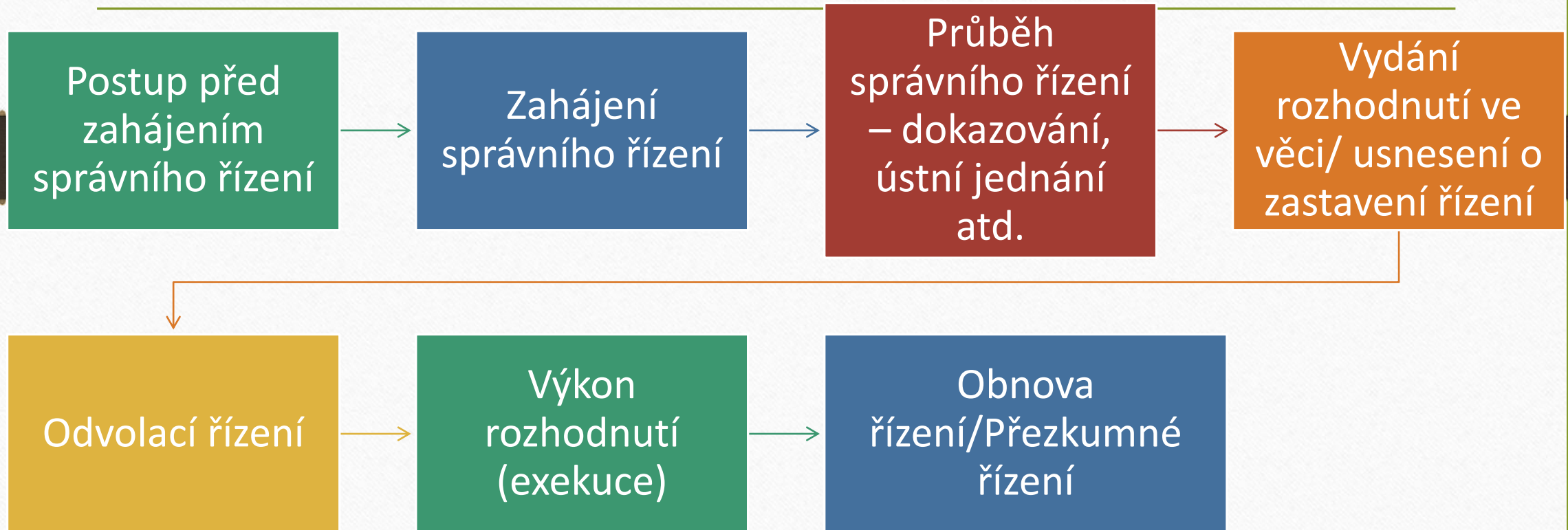
- Nezapočítává se den, kdy k události došlo
- **Poslední den** lhůty – sobota, neděle, svátek – první prac. den
- **Zachování** lhůty – podání poslední den na poštu

Neformální úkony (část IV. SŘ)

- na úseku živnostenského práva časté
- úkony mimo „klasické“ SŘ / výstupem není správní rozhodnutí
- náležitosti úkonů a postupů stanoví SŘ + zvl. zákony (živnostenský zákon)
- příklady: - výpisy z živnostenského rejstříku
 - oznámení o zániku ŽO dle § 57 živnostenského zákona
 - informace o provedeném zápisu v rejstříku

Správní řízení - fáze

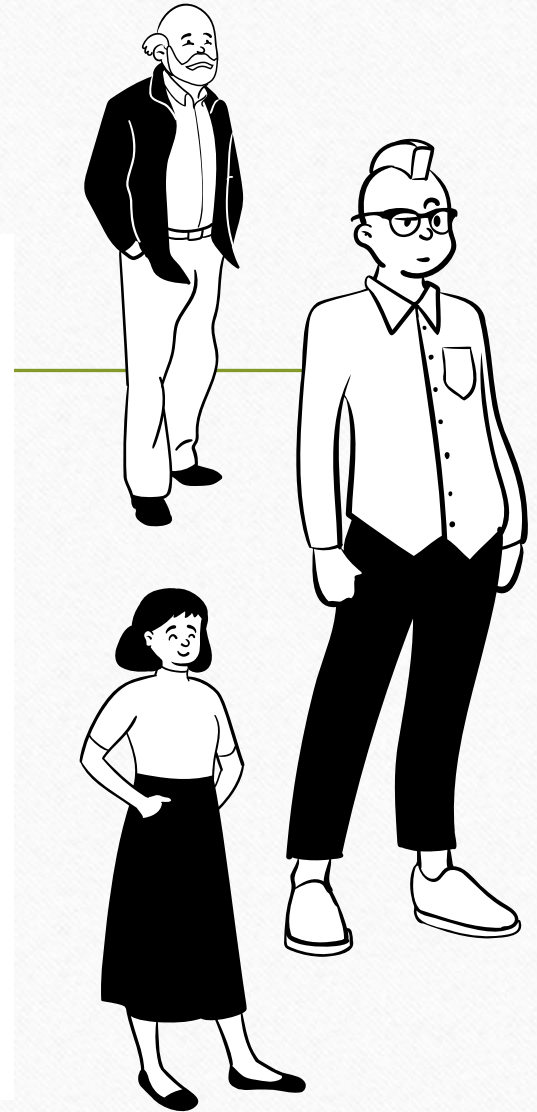
Zahájení řízení

- **Na žádost** (§ 44 a 45 SŘ) – např. řízení o vydání koncese
 - zahájeno okamžikem doručení žádosti příslušnému správnímu orgánu
- **Z moci úřední** (§ 46 SŘ) – např. řízení o přestupku; řízení o odnětí ŽO
 - Zahájené okamžikem doručení oznámení účastníkovi řízení (je-li jich více, tak prvnímu z nich x u přestupkových společných řízeních poslednímu)
- **Oznámení o zahájení řízení** – různé účinky dle typu řízení (pozor na běh lhůt pro vydání rozhodnutí !)

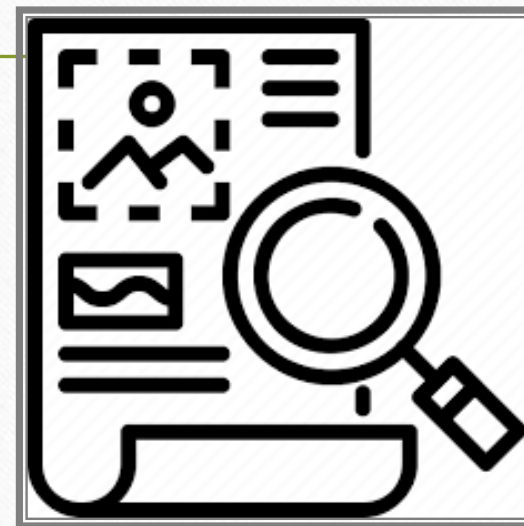
Účastníci řízení - § 27 SŘ

- osoby, o jejichž právech a povinnostech se v řízení rozhoduje
- nezaměňovat se zástupci, kteří nejsou sami účastníky, ale jednají za ně
- **hlavní účastníci** (§ 27 odst. 1 SŘ)
- **vedlejší účastníci** (§ 27 odst. 2 SŘ)
- účastníci dle zvl. zákonů – status hl. účastníků

Dokazování - § 51 až 56 SŘ

- **Důkaz** – veškeré prostředky vhodné ke zjištění věci získané v souladu se zákonem
- **Nejčastější důkazy:** listinou, svědeckou výpovědí, ohledáním, znaleckým posudkem
- Provádí se **obvykle při ústním jednání**
- O provedení mimo ústní jednání musí být účastník včas vyrozuměn
- O *provedení důkazu listinou* se učiní záznam do spisu; provádí-li se za přítomnosti účastníků, přečte se nebo se sdělí její obsah

Přerušeni řízení – 64 SŘ

- **z moci úřední – fakultativní**
 - z důvodů taxativně stanovených zákonem
- **na žádost účastníka řízení**
 - *obligatorní* - v řízeních na žádost
 - *fakultativní* – v řízeních z moci úřední (podmíněno i souhlasem ostatních účastníků)
- přerušuje se **usnesením**
- **neběží lhůta pro vydání rozhodnutí**

Zastavení řízení (§ 66 SŘ)

- ukončení řízení bez meritorního rozhodnutí
- usnesením
- řízení **na žádost** – nejčastější důvody:
 - zpětvzetí žádosti
 - neodstranění podstatných vad žádosti
 - úmrtí žadatele
- řízení **z moci úřední** – překážka litispendence
 - odpadnutí důvodu řízení
 - úmrtí účastníka řízení bez právního nástupce
 - zánik věci nebo práva, o níž se řízení vede
- poznamenává se jen do spisu

Druhy správních rozhodnutí

rozhodnutí
(§ 67 až 73 SŘ)

usnesení
(§ 76 SŘ)

Rozhodnutí ve věci (§ 67 až 73 SŘ)

- rozhoduje se jím o:
 - právu
 - povinnosti
 - určení zda právo/právní vztah je či není
- náležitosti rozhodnutí
 - výrok
 - odůvodnění
 - poučení o opravném prostředku
 - + formální náležitosti (označení úřadu, č.j., podpis a funkce úřední osoby, ...)

Druhy rozhodnutí podle účinků

➤ **konstitutivní rozhodnutí**

- rozhodnutí o udělení koncese
- rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce
- rozhodnutí o pozastavení nebo zrušení živ. oprávnění

➤ **deklaratorní rozhodnutí**

- rozhodnutí o rozsahu ŽO
- rozhodnutí o nesplnění podmínek pro vznik oprávnění ohlašovatelem
- rozhodnutí o nezvniknutí živnosti

Rozhodnutí podmíněná závazným stanoviskem

§ 149 SŘ

- **závazné stanovisko** – zákonem předpokládané vyjádření spr. orgánu (dotčený orgán)
 - obsah je závazný pro výrokovou část meritorního rozhodnutí
 - obsahuje závaznou část + odůvodnění
 - vydává se obvykle do 30 dnů od požádání
 - negativní závažné stanovisko brání vyhovění žádosti
- § 52 živnostenského zákona

Příkaz - § 150 SŘ

- v řízení **z moci úřední** a ve sporném řízení
- slouží k **uložení povinnosti**
- vydání příkazu může být prvním úkonem v přízení
- jediným podkladem může být kontrolní protokol
- proti příkazu lze podat **odpor** – do 8 dnů od doručení
- podáním odporu se příkaz ruší – řízení se pokračuje (prvostup. orgán)
- řízení zahájeno – nezahajuje se znovu
- je-li příkaz 1. úkonem – nelze uložit náklady řízení

Příkaz na místě - § 150 odst. 5 SŘ

- podmínky:
 - uložení povinnosti penežitého plnění do 10 000 Kč
 - nepeněžité plnění – realizovatelné na místě
 - účastník je přítomen
 - plně uzná důvody vydání příkazu
- odůvodnění lze nahradit prohlášením účastníka (podepsaným), že s povinností souhlasí
- podepsání prohlášení – příkaz pravomocný + vykonatelný
- nelze podat odpor ani odvolání
- **x** speciální postup při tzv. příkazu na místě podle přestupkového zákona

Usnesení (§ 76 SŘ)

- procesní „rozhodnutí“
 - usnesení doručovaná účastníkům (příp. jiným dotčeným osobám)
 - usnesení poznamenávaná do spisu
 - usnesení vyhlašovaná ústně
- usnesení se vydává, stanoví-li tak zákon
- odvolání proti usnesení nemá odkladné účinky, proti usnesení poznamenanému do spisu se nelze odvolat

Opravné a dozorové prostředky

odvolání

odpor

podnět k přezkumu

obnova řízení

- žádost o obnovu řízení
- obnova z moci úřední

Právní moc a vykonatelnost

(§ 73 až 75 SŘ)

- **Právní moc** – závaznost a (relativní) nezměnitelnost rozhodnutí
- **Vykonatelnost** – není-li povinnost stanovená v rozhodnutí splněna dobrovolně, lze ji vykonat donucením orgánem státní moci
- **Doložka právní moci nebo vykonatelnosti** – vyznačuje ji správní orgán, který rozhodl v posledním stupni

Právní moc

- v právní moci je rozhodnutí, které:
 - bylo oznámeno všem účastníkům
 - nelze se proti němu odvolat - odvolání není přípustné, nebo marně uplynula odvolací lhůta
- účinky: **závazné** pro účastníky a všechny správní orgány, pro jiné subjekty, stanoví-li tak zákon
 - rozhodnutí ve věcech **osobního stavu** – závazná **pro všechny**
- pravomocné rozhodnutí **lze zrušit jen**:
 - mimořádnými opravnými prostředky
 - dozorovými prostředky
 - soudně (ve správním soudnictví/Ústavním soudem)

Vykonatelnost

➤ rozhodnutí je vykonatelné obvykle:

- dnem nabytí právní moci
- **později** – ve lhůtě stanovené ve výroku správním orgánem (např. výrok přestupkového rozhodnutí zahrnující i uložení pokuty)
- před nabytím právní moci = **předběžná vykonatelnost** – tam, kde odvolání nemá odkladný účinek (nejčastěji u usnesení – odvolání proti nim nemá odkladný účinek - § 76 odst. 5 SŘ)

Stížnost - § 175 SŘ

- na nevhodné chování úředních osob
- proti postupu správního orgánu
- subsidiární prostředek nápravy
- písemně nebo ústně (záznam)
- podává se u orgánu, kterého se týká
- lhůta pro vyřízení – 60 dnů
- stížnost proti vyřízení stížnosti – řeší nadřízený orgán

Děkuji za pozornost

Užitečné odkazy

- [Závěry Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#)
- [Členky a členové | Vláda ČR \(vlada.cz\)](#) – Rada vlády pro národnostní menšiny
- [Seznamy znalců, tlumočnicků a překladatelů – Justice.cz](#) – seznam soudních tlumočnicků